

Nåd vare med er och frid från Gud, vår far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Hjälp mig, Jesus, att lära mig av dig, hur du bemötte människor och tog sig an dem. Låt din helige Ande undervisa oss i dag så att vi lär känna din kärlek. Amen.

Dagens tema: Vår nästa. Predikotext: Matt 5:43–6:4:

43 Ni har hört att det är sagt: Du ska älska din nästa och hata din fiende. 44 Jag säger er: Älska era fiender och be för dem som förföljer er. 45 Då är ni er himmelske Fars barn, för han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga.

46 För om ni älskar dem som älskar er, vilken lön får ni för det? Gör inte tullindrivare det också? 47 Och om ni bara hälsar på era bröder, vad gör ni för märkvärdigt med det? Gör inte hedningar det också? 48 Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.

6:1 Akta er för att göra era goda gärningar inför människor, för att bli sedda av dem. Då får ni ingen lön hos er Far i himlen. 2 När du ger en gåva ska du inte basunera ut det, så som hycklarna gör i synagogorna och på gatorna för att bli ärade av människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.

3 Nej, när du ger en gåva, låt inte din vänstra hand veta vad den högra gör. 4 Då ges din gåva i det fördolda, och då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

När Kungarnas Kung står inför de två hoparna på den yttersta dagen ska han säga, som vi redan hörde i dagens inledningsord: *Allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta bröder, det har ni gjort för mig.*

Det ordet är oerhört allvarligt. Det är en sammanfattning av dagens tema: Vår nästa. Ännu allvarligare låter det när Jesus talar om dem som blir förskjutna till den plats som är förberedd åt djävulen och hans änglar. Då säger han vad som *inte* har gjorts.

Dagens text är hämtad från bergspredikan. Finlands förra president Tarja Halonen sa en gång när hon tillfrågades om sin tro på Gud att hennes levnadsregel och religion är bergspredikan. Då tänkte hon kanske på orden i den gyllene regeln (Matt 7:12): *Allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem.*

Det är en bra regel. Men Jesus säger också mycket annat i bergspredikan. I vår text ingår så här starka besked om vad som väntas av oss om vi vill hålla oss till bergspredikan:

Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.

Om bergspredikan anvisar vår väg till himlen, då är det nog verkligen svårt. Det är omöjligt. Vem av oss är fullkomlig, så som Gud är fullkomlig?

Låt oss se på lagens krav på oss ur de tre gamla aspekterna, som kallas lagens tre bruk.

Lagens första bruk

Det första sättet som lagen talar till oss är det som gäller i vårt samhälle. Det kan sägas så här: håll dig till lagen för att du ska slippa böter eller andra straff. Alltså: håll lagen ungefär.

Varför då ungefär? Ska vi inte lyda allt vad lagen säger? Så var det med Mose lag. Den var ytterst sträng när det till exempel gällde att hålla sabbaten. En gång påträffades en man med att samla ved på sabbaten. Han blev dödad. Det var ytterst strängt med reningsceremonierna i samband med kroppsflytningar och att komma vid någon död. Det var minnsann inte ungefär.

Men vår lagstiftning är inte sådan. När polisen utfärdar böter vid fortkörning gäller en liten marginal. Man blir inte bötfälld genast man kör en kilometers överhastighet, fast man då har överträtt lagen. Domstolen tar inte upp en anmälan om att man har lämnat bort en obetydligt inkomst på 10 eller 20 euro i deklARATIONEN. Man anmäler inte grannen till polisen för att han har tagit ett äpple som hänger över på hans sida om tomtgränsen.

Vår lagstiftning ska skydda oss mot de grova brotten. Det betyder inte att vi inte ska ta oss

till vara för att överträda lagen. Lagen har getts oss för att vi ska kunna leva tryggt i vårt samhälle, och det ska vi respektera. För det som landets lag stadgar det vill också Gud att vi ska följa. Landets myndigheter: lagstiftare, övervakare och domstolar, är Guds tjänare.

Finlands lag är inte byggd på bergspredikan. Vänd andra kinden till – vad leder det till för en polis? Ska man väcka åtal mot varje person som blir arg på sin bror?

Men ett samhälle som tar vara på Guds tio bud blir välsignat. För där har vi grunden till ett välordnat samhälle: döda inte, respektera överheten, stjäla inte, svärta inte ner din nästa med lögnaktigt tal, lura inte till dig din nästas egendom med list. Ett samhälle som vänder ryggen till Guds ord får problem. Tyvärr är det vad som håller på att ske i dag. Vi behöver därför oupphörligt be för vår överhet att den ska ödmjuka sig under Guds ord.

Vi brukar jämföra lagens första bruk med en tygel, som håller tillbaka och styr hästen.

Lagens andra bruk

Den yttersta spetsen i lagen finns i dagens text: kravet på fullkomlighet, så som Gud är fullkomlig. Inför det ordet måste varje människa stanna upp. Vem är jag, att jag skulle kunna uppfylla det budet?

Också orden om att älska sin fiende är nog så svårt. Och att göra varje god gärning helt osjälviskt, att ge alla gåvor utan minsta tanke på att få något igen, det kan vara jobbigt att följa. Och så är det med lagen när den kommer till oss med de andliga kraven. Då blir det som Paulus skriver i Rom 3:19:

Vi vet att allt som lagen säger är riktat till dem som står under lagen, för att varje mun ska tystas och hela världen stå skyldig inför Gud.

Varje mun ska tystas. Varje mun som dömer och beskyller andra för att göra fel ska bli tyst när lagen visar på att vi själva gör samma fel. Lagen blir som en spegel, som läggs fram i stället för ett förstoringsglas. Vi tittar gärna på vår medmänniska med förstoringsglas och försöker upptäcka alla små felsteg. Men så ändras förstoringsglas till en spegel, och då ser

vi oss själva i stor förstoring. Och vi upptäcker allt som vi gör fel.

Jesus säger längre fram i bergspredikan (7:3):

Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga?

I Jakobs brev har vi samma budskap om fullkomlighet som Jesus säger här. Han skriver (Jak 2:10):

Den som håller hela lagen men bryter mot ett enda bud är skyldig till allt.

Tänk om samhällets lag skulle ställa sådana krav! Då skulle inga fångelser räcka till. Då skulle var och en som kör en kilometer i timmen för mycket, eller som olovandes tar ett äpple, hamna i samma fängelse som mördaren och terroristen, för då räknas man skyldig till alla brott som människor kan begå.

Så här är det när vi mäts med Guds måttstock. Han kräver fullkomlighet. Människor som vi jämför med varandra och finner väldigt olika är helt likadana när Gud betraktar oss. Vi är likadana syndare allihopa. Och lagen utmäter dödsstraff så snart vi bryter mot en enda punkt.

Jesus sa en gång till en rik man som ville följa honom, att han ska gå och sälja allt vad han äger och ge åt de fattiga. Sedan sa han att det är svårt för den som är rik att komma in i Guds rike. Då frågade lärjungarna: Vem kan då bli frälst? Men Jesus svarade: För människor är det omöjligt, men inte för Gud. För honom är allting möjligt.

Och det är just vad vi behöver höra: det är omöjligt för dig och mig att hålla lagen, men Jesus har hållit lagen. Jesus kom till vår jord och levde ett fullkomligt liv. Han var Gud själv i människogestalt. Och hans rena och heliga liv räknar han oss till godo som tror på honom. Den rättfärdighet som han uppfyllde genom sitt rena liv klädde han på oss i vårt dop. I de kläderna är vi fullkomliga, men inte i vårt eget liv. Vårt eget liv borde ge dödsstraff, alltså förvisning till helvetet, den eviga döden, men Jesus tog straffet och gick själv i döden för oss. Därför är det möjligt för oss att stå fullkomliga inför Gud, när vi är klädda i Jesu rättfärdighet, så som vi sjunger (SH 365):

*Syndig och oren är jag i mig,
helig och ren i dig.*

Lagens andra bruk är att föra oss till Jesus för att vi ska se att vi är frikända från lagens dom för hans skull.

Om det får vi sjunga (Sh 137):

*I Jesu död och seger min sak har blivit god.
På laglig grund jag äger
förlösning i hans blod.
Den handskrift som i lagen
för mig i vägen stod,
den är vid korset slagen,
utplånad med hans blod.*

Lagens tredje bruk

Lagen har ännu ett tredje användningssätt: den ger oss vägledning hur vi ska leva rätt. Det är så här Jesus undervisar oss i bergspredikan. Där riktar han sig till lärjungarna. De behövde lära sig hur de skulle bli goda efterföljare till Jesus. Det behöver också vi.

Vi har redan lärt oss att vi inte kan komma fram inför Gud och säga att vi är värda det genom allt det goda vi gör. Nej, allt det vi gör är befläckt av synd, också det som vi själva menar att bra. Men vi har fått komma till honom för att Jesus har kommit till oss och kallat oss till sina lärjungar. Och nu vill han rikta vår blick mot våra medmänniskor, med dagens tema: vår nästa. Han ber mig fråga mig själv: Vad kan jag göra för min nästa, den människa som kommer i min väg?

Jesus kommer och säger hur vi ska vara mot dem: vi ska älska dem, inte bara våra närmaste, de som älskar oss, utan våra fiender. Vi ska be för dem som förföljer oss.

Där har vi Jesus själv som föredöme. Tänk på hur han bad för dem som spikade fast hans händer och fötter på korset! Mitt i sitt svåra lidande ber han att hans Far i himlen ska förlåta hans bödlar.

Och nu säger Jesus att det är skillnad att vara en kristen och att vara en hedning, eller en som inte tror på Gud. Också hedningarna hälsar på sina vänner. Också tullindrivare och andra som ägnar sig åt synd älskar dem som älskar dem tillbaka och gör dem gott. Men en

ogudaktig människa älskar inte sina fiender och önskar sina konkurrenter framgång. Det ligger i naturen hos en människa att tänka på sig själv i första hand. Men Jesus säger att en kristen, en som är hans lärjunge, inte ska tänka på sig själv i första hand, utan på sin nästa. En kristen frågar inte vad människorna anser om hans goda gärningar, utan han frågar vad han kan göra för andra utan att vänta sig beröm eller gensvar.

Hur kan vi bli sådana? Hur kan vi lära oss att leva så osjälviskt?

Som vi såg för två veckor sedan har en kristen en annan håg i sitt sinne: en lust att göra det som Gud vill, samtidigt som den gamla människan är likadan som hos de icke-kristna. Där finns skillnaden. En som inte känner Jesus har bara den gamla människan.

Vi såg redan att vi inte kan själva. Den gamla människan fyller oss med onda tankar, själviskhet och onda begärelser. Men det som skiljer oss från dem som inte har Jesus med sig i sitt liv är att vi har fått se Jesu kärlek. Vi har sett hur han övergav sin himmel, hur han utblottade sig själv, hur han frestades i allt som en människa men hur han stod emot djävulen i allt. Vi har sett hur han utlämnades att torteras och hur han spikades fast på korset. Vi har sett hur han bad för sina bödlar. Och vi har sett att han vann seger över djävulen och alla onda makter. Han uppstod ur sin grav och vill att vi ska leva med honom och för honom, genom att vittna om honom i våra liv.

Det är genom att se på honom som kärleken föds. Den får vi inte genom att vi besluter oss för att älska.

Vi vet alla hur det känns då man är nära en eld. När det är kyligt är det skönt att tända eld i spisen och värma sig. Går man längre bort från elden minskar värmen. Om veden som man eldar med är dålig blir det inte lika varmt. Därför är det viktigt att vi har bra ved. Känner du dig inte varm får du ingen hjälp av att besluta dig för att bli varm. Du ska gå närmare eldstaden, där värmen finns. Och det är hos Guds rena ord och hans sakrament. Bara Guds ord duger, vi ska inte blanda upp det med människofunderingar och förnekelse. Och vi ska vara noga med att söka oss till en

nattvardsgemenskap där han finns med, och inte till sådana ställen där man blandar in gift i Guds ord.

Då ska också Ordet lära dig vad du ska göra för din nästa. Ordet lär dig att älska. Lyssna till vad Gud säger i sitt ord! Låt det vara nära dig! Och ha honom alltid nära dig i bön. Gör ingenting utan att be honom vara med.

Då ska det inte göra något fast människorna anser dig vara galen, för att du inte gör så som världens människor skulle göra. Då blir det som vi brukade sjunga i folkhögskolans lystringssång:

*Det betyder föga om på jorden
man ej ärad eller aktad är,
om man världens avskrap här är vorden,
blott man Herrens namn i skölden bär.*

Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.